

Jeg opfordrer altsaa alle i dette Ting til at slutte sig om det foreliggende Forslag til Danmarks Riges Grundlov, for at dets Vedtagelse i dette høje Ting kan ske om muligt enstemmigt.

Borghjerg: Den højtærede Ordfører (Klaus Berntsen), der nu talte, har Ret: Den Grundlov, som vi nu vil vedtage for sidste Gang, inden den indankes for Vælgernes sidste og uigenkaldelige Dom, er ingen revolutionær Forfatning. Denne Grundlov gennemfører ikke Socialdemokratiets Program. Vort Forfatningsprogram, som vi gentagne Gange har haft Lejlighed til under de senere Aars Grundlovsforhandlinger at fremdrage, ogsaa formuleret i positiv Lovsform, kræver Etkammersystem, Valgret og Valgbarhed for alle hæderlige Mænd og Kvinder fra 21 Aars Alderen, Administrationen lagt direkte under Folkerepresentationen, altsaa det svejtsiske System, en Regering valgt paa Aaremaal, og Folkeafstemning som et naturligt Led i en saadan Forfatning. Denne Folkeafstemningstanke er i den senere Tid fremdraget fra Sider, hvor den ellers ikke har været yndet, men jeg har haft paa Fornemmelsen, at man kun har ligesom famlet ved denne Tanke, taget en lille Del ud af den, maaske endog fra enkelt Haand ikke har haft noget imod at bruge den som en Pind, der kunde stikkes i Forfatningssagens Hjul. Men Folkeafstemningstanken er et Hovedled i et helt nyt Forfatningsideal, den direkte Lovgivning ved Folket. Folkeafstemning er det, at et vist Antal Vælgere kan kræve enhver vigtigere Lov forelagt til endelig Godkendelse eller Forkastelse blandt Vælgerne, og Sidestykket dertil er Folkeinitiativet, Ret for Befolkningen til at opstille Lovforslag og kræve dem afgjort ved direkte Folkeafstemning. I det socialdemokratiske Forfatningssystem hører denne Folkeafstemning naturligt hjemme, i det nuværende moderne, parlamentariske System, som vi har efter almindelig europæisk, særlig fransk-engelsk Forbillede, i langt mindre Grad. Jeg tvivler ikke om, at den Tid vil komme, da de socialdemokratiske Forfatningstanker tages op til Overvejelse, men hidtil har Tiden ikke været moden dertil, og der kunde ikke tilvejebringes noget Flertal hverken her paa Rigsdagen eller ude i Befolkningen derfor.

Det er altsaa ikke — jeg betoner det endnu en Gang — Socialdemokratiets Forfatningsprogram, der ved denne Grundlov gennemføres, men det er, som den højt-

ærede Ordfører sagde, Tilbagegivelsen, Tilbagebringelsen af det danske Folks gamle Ret. Derfor er ogsaa vi Socialdemokrater med, derfor er vi, der i særlig Grad, i første Linie i hvert Fald, betragter os som Repræsentanter for Arbejderklassen, med af vort fulde Hjerte. Den danske Arbejderklasse har lige fra det Øjeblik, den for snart 50 Aar tilbage begyndte at organisere sig, uafbrudt og trofast staaet Side om Side med alle de Partier, der havde den lige og almindelige Valgret paa deres Program og kæmpede alvorligt for dette Programs Gennemførelse. Som Repræsentanter i første Linie for denne Arbejderklasse stemmer derfor alle Socialdemokratiets Repræsentanter i begge Ting med Glæde og af fuldt Hjerte for denne nye Grundlov, som er Tilbagegivelsen, Generobringen af Folkets gamle Ret, den Ret, vi fik i 1849, men som saa skændigt blev berøvet det danske Folk i 1866. Om den Forfatning, vi fik i 1866, udtalte Grundtvig — den forrige Taler nævnede Tscherning, jeg maa maaske nævne Grundtvig —, som Aldersformand i det daværende Lands-ting i en i Sandhed profetisk Tale, at denne Forfatning, der lagdelte Folket efter Penge og Hartkorn, vilde faa bedske Følger og Brugter. Han forudsagde Følgerne i det store Hele og i næsten alle Enkelt-heder. Jeg skal ikke i Dag dvæle derved. Denne Forfatning var af den Art, at jo kortere Ligtaale, der kan holdes over den, des bedre.

Skønt altsaa Socialdemokratiet ikke faar sit Program gennemført, har vi dog af fuldt Hjerte været med i det Forlig, som nu indgaas mellem alle Partier. Vi staar, kan jeg sige, paa en Maade som den gamle Bondeven Asmund Gleerup. Jeg har tidligere nogle Gange under disse Grundlovsforhandlinger haft Lejlighed til at citere ham, hans Ord og Stilling i 1848—49 falder mig saa tidt i Sinde. Han og hans snævrere Meningsfæller havde, saa længe det var muligt, kæmpet for Etkammersystemet. Han sagde, at han fandt stadig, at den frie Valgret, som han kaldte det — d. v. s. Valgretten, frigjort fra al Afhængighed af Skatteydelsen og af ethvert Hensyn til Stand og Stilling —, fandt sin fuldkomneste Form i det demokratiske Etkammersystem, men han betænkte sig ikke paa som den praktiske og opportunistiske Politiker, han var, at slutte Forlig først med sine Meningsfæller i videre Forstand om et demokratisk Etkammersystem og dernæst sammen med dette Parti med de mere konservative